

Dlaczego brakuje krwi?

„Krew potrzebna od zaraz”, „Kropla w morzu potrzeb”, „W białostockich szpitalach może zabraknąć krwi”, „Krew polatała się pod urzędem miejskim”. Wymienione nagłówki stanowią kolaż z tytułów artykułów, poświęconych działalności Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Białymstoku (RCKiK) w okresie letnim. Zapewne każda osoba, spotykając takie wzmianki medialne, zastanawia się, czy obraz jest rzeczywiście tak dramatyczny, jak malują go środki masowego przekazu?

Lato obfituje w dramatyczne sytuacje. W okresie wakacyjnym wzrasta liczba ofiar wypadków, a to powoduje większe zapotrzebowania na krew i jej składniki. Możliwości poboru krwi są jednak utrudnione. W firmach i instytucjach większość osób jest na urloпах, nieczynne są również szkoły ponadgimnazjalne i uczelnie wyższe. Ponadto, znacząca część populacji naszego województwa podejmuje pracę sezonową, często poza granicami kraju. Ograniczona możliwość pobierania krwi od dawców stałych, stwarza konieczność dotarcia do osób, które jeszcze nigdy nie oddawały krwi.

Podziel się

Działania, mające na celu pozyskanie jak największej liczby dawców pierwszorazowych, RCKiK w Białymstoku prowadzi przez cały rok. Doskonałą bazę stanowią szkoły ponadgimnazjalne, gdzie w czasie roku szkolnego, poprzez programy edukacyjne propagujące ideę honorowego krwiodawstwa i bezpośrednio poprzez akcje pobierania krwi, pozyskuje się znaczną liczbę dawców pierwszorazowych. W kwietniu można już zaobserwować efekty naszej działalności.

W ramach współpracy ze szkołami, na początku czerwca odwiedzają centrum zorganizowane grupy uczniów z roczników przedmaturalnych. Kolejnym etapem przygotowań do okresu letniego jest „Wampirjada”. Co roku członkowie Niezależnego Zrzeszenia Studentów organizują

Uzyskiwany z krwi koncentrat krwinek czerwonych można przechowywać przez 42 dni

akcję pobierania krwi na wszystkich białostockich uczelniach. W tym roku udało się ustalić termin akcji na 25.05 – 07.06.2009 r., w związku z czym krew pobrana od studentów w czasie „Wampirjadi” w znacznej części zabezpieczyła potrzeby szpitali na początku wakacji.

Przed latem pracownicy Centrum Krwiodawstwa w Białymstoku starają się listownie i telefonicznie zaktywizować dawców, którzy oddali krew tylko raz albo dwa razy. Takie osoby stanowią spory odsetek w naszej bazie danych.

Od końca maja zwiększa się liczbę wyjazdów ekipowych (pobieranie krwi w terenie w ambulansie albo podczas ekipy stacjonarnej – w wynajętym pomieszczeniu). Poza wyjazdami staramy się podejmować szereg innych

działań promocyjnych. Informujemy, gdzie można oddać krew oraz jakie są podstawowe wymagania wiekowe i zdrowotne.

Centrum współpracuje z klubami honorowych dawców krwi na terenie całego województwa. Nasz ambulans można spotkać na festynach oraz imprezach okolicznościowych, organizowanych w poszczególnych miejscowościach.

Szczególnie w okresie letnim staramy się organizować lub brać czynny udział w eventach, podczas których krwiodawstwo znajduje się w centrum zainteresowania. Do takich wydarzeń można zaliczyć między innymi obchody Światowego Dnia Honorowego Krwiodawcy, które miały miejsce na terenie całego województwa 14 czerwca bieżącego roku oraz akcje: „Bezpieczne Lato”, „Oddając Krew, Ratujesz Życie”, „Ognisty Strażak, Ognista Krew”, „Motoserce”. Współpracujemy również z Podlaskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia, którego pracownicy, przy okazji rozpowszechniania informacji o programach profilaktycznych, propagują ideę honorowego krwiodawstwa.

Staramy się odwiedzać jak największą liczbę miejsc w naszym regio-

nie. Bywamy w Augustowie, Bielsku Podlaskim, Łomży, Hajnówce, Wysokiem Mazowieckiem, Zambrowie.

W Białymstoku ambulans do pobierania krwi stoi najczęściej w pobliżu galerii handlowych, położonych w centrum miasta.

W tych letnich akcjach chętnie uczestniczą pracownicy urzędów i innych instytucji publicznych. Zawsze można też liczyć na odzew duchowieństwa i służb mundurowych.

Liczba akcji organizowanych przez RCKiK w Białymstoku powoduje, że jeden ambulans, zresztą i tak już mocno wyeksploatowany, nie wystarcza. Konieczny jest zakup drugiego takiego pojazdu.

Ręka na pulsie

Wyżej wymienione działania przynoszą wymierne efekty. Przykładowo, w okresie od stycznia do maja 2008 roku pobieraliśmy krew średnio od około 3000 osób miesięcznie, natomiast w okresie czerwiec-sierpień już prawie od 3700 dawców. W roku bieżącym uzyskaliśmy w miesiącach letnich średnio o 300 donacji krwi pełnej więcej, w porównaniu do roku ubiegłego. Pomimo to, zdarza się, że stany naszych magazynów osiągają poziom alarmowy. Na początku lipca bieżącego roku liczba dawców krwi spadła poniżej 100 osób dziennie, a efekty akcji indywidualnego zapraszania dawców z wybranymi grupami krwi były niewystarczające. O pomoc zwróciliśmy się do policji, straży miejskiej oraz żołnierzy służby zawodowej. Dzięki nim udało nam się uzupełnić stan magazynu do poziomu w pełni zabezpieczającego wszelkie potrzeby szpitali naszego województwa. Następnie, za pośrednictwem środków masowego przekazu, zwróciliśmy się o pomoc do społeczeństwa.

*Oddawanie krwi
nie powoduje
nadcisnienia tętniczego,
nie upośledza układu
immunologicznego, nie
naraża na zakażenie
wirusem HIV
lub wirusami
zapalenia wątroby*

Sytuacja się ustabilizowała. Żeby zapobiec przypadkom, w których musielibyśmy wstrzymać leczenie chorych z powodu braku krwi, przez cały czas staramy się trzymać rękę na pulsie i niwelować braki poszczególnych grup krwi poprzez telefoniczne i listowne wzywianie dawców do oddania krwi. Przy dużej mobilizacji udaje się nam jednak wezwać dodatkowo około 40-60 dawców dziennie.

Krew pobrana przez RCKiK w Białymstoku jest wydawana na bieżąco. W okresie od 1.06.2009 do 13.07.2009 pobraliśmy 6414 donacji. Obecnie nie ma już w naszych witrynach chłodniczych pojemnika z krwią, pochodzącego z tego okresu.

Jak można pomóc?

Wielką pomocą dla Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Białymstoku byłoby propagowanie idei honorowego krwiodawstwa poprzez umieszczenie w szpitalach i prywatnych zakładach opieki zdrowotnej reklam i informacji, zachęcających do oddania krwi lub jej składników. Warto mieć na uwadze, że te działania wpisują się w ustawy o obowiązkach promocji zdrowia.

Kolejnym ważnym punktem jest zachęcanie rodzin i przyjaciół chorych do oddawania krwi. Szczególnie, gdy istnieje konieczność przeprowadzenia skomplikowanego zabiegu chirurgicznego lub długotrwałej terapii onkologicznej albo hematologicznej, warto zasugerować najbliższej rodzinie taką potrzebę. Należy przy tym mieć na uwadze, komu się proponuje powyższe rozwiązanie. Namawianie do oddania krwi na rzecz członka rodziny osób powyżej 65 roku życia i/lub w stanie zdrowia dyskwalifikującym do oddania krwi nie będzie efektywne. Dlatego też warto dysponować w gabinecie lekarskim ulotkami promującymi ideę honorowego krwiodawstwa, zawierającymi przy tym podstawowe przeciwskazania do oddania krwi.

Jednym z poważniejszych zjawisk, utrudniających propagowanie krwiodawstwa, są krążące wśród społeczeństwa stereotypy, zniechęcające potencjalnych dawców do oddania krwi. Bardzo często musimy wyjaśniać, że oddawanie krwi nie powoduje nadciśnienia tętniczego, nie upośledza układu immunologicznego, nie naraża na zakażenie wirusem HIV lub wirusami zapalenia wątroby.

Warto pamiętać, że oddając krew, ratujemy czyjeś życie.

Dr hab. **Piotr Radziwon**
Bartosz Szutkiewicz
Regionalne Centrum Krwiodawstwa
i Krwiolecznictwa w Białymstoku,

W oczekiwaniu na pobranie krwi.